

sloveny 3. V Rozhlasu pro průmysl, obchod a živnosti prosloveno z podnětu Č. Spol. 12 přednášek z ústředí a značný počet z odborů. Přípravné práce dějí se k vydání 3. sv. Fořtovy národohosp. knihovny překladů standardních děl světové literatury národohospodářské. Ve Sbírce přednášek vyšlo na 220 přednášek.

Literatura.

DR. JOSEF DRACHOVSKÝ: *Všeobecné a československé účetnictví státní*. Str. IX+418. Melantrich, v Praze 1936, 3. sv. řady sp. práv. a hosp. ve »Vysokoškol. ruk.«. — Autor spojil v tomto díle své »Všeobecné účetnictví« a »Československé« (předtím »Rakouské«), »účetnictví státní«, takže spis odpovídá pátému vydání »Všeobecného účetnictví« a šestému »Československému účetnictví státnímu«. Kniha má bráti zřetel i na konkrétní potřeby, vyplývající ze služebního pensa těch, kteří tvoří největší část těch, kdož knihou zabývati se musí, totiž veřejných úředníků služby kontrolní, účetní a pokladní, jak praví autor v úvodu knihy, proto upouští mnohdy od požadavku specialisace vědní, zejména v prvé všeobecné části, která se vhodně nazývá propedeutickou. V ní podává se nejen výklad o účetních soustavách, ale i o základních pojmech národohospodářských a právních, jichž je třeba pro další výklady. Zvoliv za východisko pro výklad soustav účetních výklad pojmů národohospodářských, naznačil autor i základní zásadu účetní teorie a bylo by si jen přát, abychom se dočkali v literatuře české také díla, které by podalo systém účetní vědy, založený na této zásadě. Zásada autorova, dbáti především potřeb praxe, jeví se i v rozvrhu díla, kde vedle kapitol o hlavních zásadách účetnických nalezneme stejně důkladně zpracované kapitoly o jednotlivostech, mají-li význam pro praxi: tak vedle kapitoly o základních pojmech účetnických nacházíme obsáhlou kapitolu o inventáři čili popisníku, za níž následují zase kapitoly o účtování kameralistickém a dopickém.

Věren své zásadě, podává autor i ve zvláštním díle knihy vedle výkladu o státním účetnictví též povšechný výklad o státním hospodářství příjmovém (daních, poplatcích, taxách, regálech atd.) a v rámci státního účetnictví zahrnuje nejen výklad o metodě vedení státní služby účetní, ale i o dalších úkonech správních, přikázaných orgánům účtujícími a kontrolními (str. 119).

Základem druhého dílu knihy jest po stránce teoretické samozřejmě kapitola o státním rozpočtu, kde též v stati o teorii rozpočtu a jeho významu podává autor výklad svého pojetí právní povahy rozpočtu. Nepřiklání se v této otázce k Labandově teorii, že rozpočet jest pouhým formálním zákonem, avšak též nikoliv k mínění Rümelinovu neb Mortitzovu, že by šlo o materiální zákon ve vlastním smyslu. Zastává spíše mínění, jak jest ostatně typické pro pražskou školu právní, že se nejedná při rozpočtu o nějakou podstatu jednotnou. Tím blíží se francouzským teoriím Esmeinově a Duguitově, závěry jeho mají ovšem vzhledem k rozdílnosti našeho a francouzského práva jiné důsledky. K učení Kelsenovu, resp. Merklovu nepřihlíží.

Význam díla autorova jest hledati v tom, že snáší nesmírné množství praktických poznatků, utříděných v přehledný celek a dokládá je četnou odbornou literaturou správně-právní, zejména starší, s jejíž citací lze se již málokde shledati a jež je při studiu otázek státně-účetnických nenahraditelná. Tento literární základ díla (a ovšem i jeho tradice) jest také zárukou, že není v něm nebezpečných mezer, jež v dílech tohoto vědního oboru dosti často se vyskytují a jež je činí pro praxi nepoužitelnými.

Vycházejíc v údobí šedesátin autorových jest toto dílo, jehož význam jest uznáván již několika generacemi těch, kdož se věnují státní službě účetní, nejvhodněji jeho dílem jubilejním. K tomu přispívá i bezvadná úprava, známá již z dřívějších svazků Vysokoškolských rukověti Melantricha. F. P.

JOSEF ŠUSTA: *Soumrak Přemyslovců a jejich dědictví*. — Praha, 1935, Jan Laichter, str. 803 in-8. České dějiny, díl II., část 2. Zesnulý Václav Novotný své veliké dílo, jehož byl nejen redaktorem, nýbrž převážným tvůrcem, opustil ve 4. svazku dílu I. Redakce po něm se ujal Kamil Krofta, který svěřil dokončení osiřelého svazku J. V. Šimákovi. Ten po delších přípravách přikročil k dovršení svazku Novotného statěmi o kolonizaci, které právě vycházejí po sešitech. Zatím nový redaktor našel v Josefu Šustovi autora dílu druhého, který s obvyklou pohotovostí dříve ještě, než začalo vycházet dokončení Šimákovy, vydal nový svazek pod samostatným titulem, ve kterém obsáhl l. 1272 až 1308. Šusta nový časový mezník odůvodňuje tím, že tohoto roku definitivně ustoupila moc habsburská od vlády nad českým státem, kdežto dvě léta následující vlastně již spadají do údobí lucemburského. Šustou vstupuje do veliké naší encyklopedie historické nový živel. Bylo již za života Novotného patrné, že by ryze analytickou metodou nebylo možno postupovat i v líčení dob pozdějších, třebaš nijak se nelze ztotožňovati s názorem, že metoda Novotného nebyla vždy správná, protože Novotnému zůstane ustavičně zachována nesporná zásluha, že nám svým podrobným rozbohem podal nejspornější části starých českých dějin. Je jisto však, že v tomto podání by se v době pozdější rozrostly České dějiny do nezvládnutelné masy a tak vlastně novému redaktoru připadla též zodpovědnost zvoliti i spolupracovníka v osobě, která by se nejen ujala dalšího pokračování, nýbrž vlastně i razila způsob nového podání. Lze předem říci, že v Šustovi, jako předním našim historickým syntetikovi, byl zvolen pracovník nejvhodnější. Rušné období pětaticetileté, přímo nabitě událostmi, shrnul v jedinečnou syntézu, pro níž měl již částečné předpoklady v I. díle svých Dvou knih českých dějin.

Rozvrh Šustova svazku zůstal samozřejmě věren časovému sledu. Od částí Novotného se snad odlišuje pouze tím, že kapitoly kulturní a hospodářské jsou záměrně zařazeny na místa, kam časově patří a nejsou osamoceny, takže se vzájemně příčiny a jejich důsledky dějin politických a hospodářských propustují. Účin tohoto podání je mocný, protože příčinná spojitost tím lépe vyniká, což i s našeho hlediska má velkou důležitost. Pochopitelně právě se stanoviska právního se pídíme v celkovém vypsání dějin po této spojitosti a pak po syntetických přehledech jednotlivých otázek historicko-právních, dosud zpracovávaných pouze monograficky, jak zapadají do celkového rámce dějin. Chybí nám ovšem spojovací článek v dosud nedokončeném svazku po Novotném, ale protože Šustovo podání je samostatné, není třeba vyčkávat, až Šimák své partie dokončí.

Budiž dovoleno ve formě co nejstručnější podati přehled nejdůležitějších právních a hospodářských problémů, na které Š. poukázal. Hned ve vstupní kapitole vyzdvihuje Š., jak se naproti církevnímu universalismu zdvíhá myšlenka státní svrchovanosti, která vytváří nové pevné útvary územního panování, třebaš křesťanskou myšlenkou spjatých, přece jinak již samostatných. Církev ovšem v této době dovršuje svou právní výstavbu novými kodifikacemi právními, ale to vše nestačí zadržet nové proudy, mezi něž patří i nová idea národní, jejíž obsah kriticky hodnotí Šusta potud, že státy vznikaly na základně dynastické. Toto myšlenkové zařazení českých dějin do celkového evropského vývoje je velmi cenné právě s právně-historické stránky, protože právo ve středověku není dosud vymezeno státním územím, nýbrž jednotlivé právní řády spolu nerozlučně souvisejí. Bylo však i dosti samozřejmě příležitostí v úhrnném toku dě-

jinných událostí pojednati o jednotlivých otázkách právních. Tak je tomu na př. při sporu o volebním právu kurfirstů a českého kurfirsta zvláště, třebaš v rámci díla Šustova zaujímají lepší místo části pojednávající o změně hospodářských a společenských řádů nebo o vývoji českého stavovství, zejména o vzniku českých dominií a českého panstva. Třebaš je to pouze vyzdvihování toho, co již dříve částečně pověděl Š. ve svých »Dvou knihách«, přece znovu je nutno zdůrazniti jeho ocenění Jus regale montanorum jako pramene historického, nejen právního. K tomu se poji kapitoly o kodifikačních pokusech Václava II. (Š. tu vyslovuje pochybnosti, že by bylo možno s jistotou rozhodnouti, zda Gozzo svou práci dokončil nebo jen uvázl v začátcích), dále stejně tak i části o organisaci zemského soudu, měnové soustavy a pod. Velmi dovedně a jasně je podán vývoj pojmů dominium generale a dominium speciale, jejichž rozlišení má pak v pozdější době důsledky v odlišení práva zemského a práva dvorského. Konečně není zbytečno jistě poukázati s ohledem na recepci českého práva do Polska na Šustovo líčení vlivů českých na polské poměry.

Všechno to, co zde bylo jen zcela ukázkovitě naznačeno, nepochybně dosvědčuje, co nám dává také po stránce historicko-právní soustavně zpracování českých dějin. Syntéza Šustova proti analytické práci Novotného značně se liší menším počtem poznámek aparátu literárního i pramenného. Pokud lze však zjistiti, autor vždy dbá toho, aby podal všechny poukazy nutné k další práci. Snad by bylo možno říci, že bude nutno jich počet rozmnožiti, až nás opustí pramenná edice Regest, protože další svazky (Král Jan, Karel IV.) dospějí bohdá také za tuto hranici. Než k tomu je ještě daleko a tak závěrem nebude nemístné vyjádřiti radost, že se nám dostává pokračování Novotného Českých dějin, a to právě dílem Šustovým.

DOC. DR. VLADIMÍR FAJNOR a DR. ADOLF ZÁTURECKÝ: *Nástin súkromného práva, platného na Slovensku a Podkarpatskej Rusi*. 2. vyd. Bratislava, 8°, str. 600, Kč 110.— Nákladom Právnickej Jednoty na Slovensku a prácou autorov prvého vydania došlo k novému, podstatne pozmenenému a doplnenému vydaniu »Nástinu«, už pred rokmi rozobra-ného. V novej redakcii stal sa vlastne systémom slovenského práva občianskeho. Slovenského preto, že pôvodne tu platné obyčajové právo civilné priebehom času bolo v mnohých partiach zmenené tak legislatívnymi zásahmi ako pôsobením judikatúry. Okrem zmien v tomto smere prevedených zúžila sa civilistická materia diela tým, že častí pojednávajúce v prvom vydaní o formálnom práve civilnom (konkurznom) a o práve obchodnom a zmenečnom byly vypustené. Na druhej strane doplnením knihy novými kapitolami o výklade právnych predpisov, o miestnom stretnutí noriem, o pojmu právnych jednaní a pod. bola jej úroveň ešte zdvihnutá, takže po stránke formálne-systematickej úplnosti nemožno na ňu klásť (na rozdiel od I. vydania) ďalších požiadaviek s hľadiska vedou tradovanej systematiky civilného práva. Obsiahle zpracovanie judikatúry odstraňuje tiež nedostatok prvého vydania pocívaný už najmä preto, že v ňom shrnutá materia spočívala pozitívnepráve na súdnej praxi. Poslaniu knihy ako študijnej pomôcky vychádza sa v ústrety publikovaním s pozitívnym právom korešpondujúcich ustanovení pripravovaného občianskeho zákonníka československého, vo znení osnovy superrevíznej komisie. Všetky uvedené zmeny sú nesporne tak podstatného významu, že prítomné vydanie celkom vzdialilo od predlohou použitého Szladitsovho systému, ba aj od prvého vydania Nástinu, a to po stránke obsahovej. Po stránke formálnej nutno vyzdvihnúť prebudovanie systematiky a na mnohých miestach aj mlvy textu, ktorá vo zpracovaní Szalditsovom bola až prílišne popularizujúcou a preto pre praktické používanie širokých vrstiev a nižších úradov snád veľmi vítanou, tvoriacou však závažný nedostatok práce, pokiaľ mala poslanie byť pomôckou študijnou, lebo neučila adeptov právnej vedy a pozitívneho práva juristickej terminológii a reči. V poslednom

ohľade stáva sa Nástin vedľa Terminologického slovníku autorov, čiastočne už zastaralého (vyšiel v roku 1921, od kedy slovenská reč právnická už hodne pokročila), jedinou studnicou, z ktorej právnik môže čerpať pre trženie svojej odbornej mluvy. Nie len preto, že je toto dielo jedinou sústavou zobrazujúcou platné civilné právo slovenské, ale i pre všetky uvedené prednosti nesmie chýbať v knižnici žiadneho československého právnika-teoretika, praktika, študenta, ba ani slovenského občana, ktorému pomery dovoľujú jeho opatrenie si. Nemôžeme sa však ubrániť poznámke o presvedčení, že sa Nástin dočká, ani nie v dobe tak ďalej, vďaka svojej potrebnosti a i svojich prednosti, ale aj pomalému tempu unifikačných prác — tretieho vydania. Prvé vydanie odovzdávalo sa verejnosti s predmlouvou plnou úfnosti v skorú nepotrebnosť práce pre očakávateľnú zmenu a unifikaovanie právneho poriadku, predmluva tohto vydania zkušenosťne pociená vyjadruje sa už pesimistickejšie. Luby.

PRÁVO ČESKOSLOVENSKE, Sborník zákonodárství a judikatury, roč. II., číslo 10. obsahuje *Zákon o jízdě motorovými vozidly* (č. 81/1935) s komentářem vrch. policejního komisaře Františka *Rosenbacha*. Tž autor, který v této sbírce vydal podrobný výklad zákona o dopravě motorovými vozidly (č. 77/1935) podává zde podrobné a výborné poučení k tomuto druhému automobilovému zákonu. U každého paragrafu zákona uvádí hned znění příslušných ustanovení prováděcího nařízení (č. 203/1935). Příležitostně otiskuje i jiné důležité normy s danou materií související (příslušné partie trestního zákona, pařížskou mezinárodní úmluvu o jízdě motorovými vozidly z 24. IV. 1936 atd.). Dále uvádí autor za každým paragrafem dřívější normy, které zůstaly v platnosti, a normy, které novým zákonem platnosti pozbývají. Následují úřední výnosy a bohatá judikatura ns. a nss., přirozeně nejčetnější u § 38 (»Bezpečnostní předpisy pro jízdu motorovými vozidly«) a u zákonných ustanovení o náhradě škody v oddílu VIII. zákona.

Po judikatuře následují vlastní poznámky autorovy, velmi zevrubné a jasně podávané. Autor zde prokazuje dobré ovládání jak materie správně-policejní, tak civilistické (viz. na př. povšechný úvod k oddílu VIII. zákona: »Odpovědnost za škody způsobené provozem motorových vozidel«). Podle potřeby cituje autor též Důvodovou zprávu k zákonu. Také literaturu nenechává nepovšimnutu. Zde ovšem namnoze, na př. na str. 845—944 (vědecké názory o povaze administrativních přestupků) cituje jen autory; nikoliv díla.

Jako Dodatek je otištěno vl. nař. č. 204/1935 o dávkách za úřední úkony ve věcech správních. —n—

JOSEF FISCHER: *Válka a mír v antické filosofii*. Praha 1935. 8°. Str. 110. »Čin«. — Problém války a míru, jeden z nejožehavějších problémů státu a lidstva kteréhokoliv věku, jest také problémem filosofickým. Autor knihy provádí čtenáře myšlenkovými dějinami starověku a ukazuje, jak který myslitel a jak které názorové období problém tento postavilo a řešilo. Válka v době antické, která byla něčím tak docela jiným než je válka dnešní, měla s dnešní válkou společnou právě onu ethickou resp. filosofickou problematiku. A proto asi antičtí filosofové vyslovují otázky a odpovědi dnešnímu člověku až nápadně povědomé, ba aktuální: zda a kdy je válka dobrem či zlem, rozdíl mezi válkou spravedlivou a nespravedlivou, Řek a barbar, problémy nacionalismu (ba i rasismu), kosmopolitismu, humanity, demokracie atd. O všech těchto otázkách promlouvá antická moudrost i k dnešnímu člověku srozumitelně svým prostým a lapidárním způsobem.

Knihy je psána na základě velkého vědeckého materiálu, jak vidno ze seznamu citovaných starověkých a moderních autorů a z bohatého rejstříku jmenného.

Z. N.

DR. EMIL SOBOTA: *Naše ústava, jak zní a jak ji máme čísti*. 8°, str. 274, Praha 1936, Stát. nakl., Kč 25.—. Kniha je zpola učebnicí, zpola informační příručkou laických kruhů o naší ústavě. V Úvodě praví autor, že k poznání té či oné věty kterékoliv ústavy je důležité znáti nejenom, jak zní, nýbrž i jak se během času vyvíjelo její praktické užívání, jak se její smysl chápe dnes a jak ji tedy máme čísti, abychom rozuměli ústavnímu životu. A jako úkol svojí knihy uvádí, zasvětili čtenáře do tohoto nepsaného života naší psané ústavní listiny.

V knize jest otiskována ústavní listina a u každého paragrafu podává autor více nebo méně obšírný výklad. Není to však obvyklý výklad právníký, jaký nalézáme v komentářích, nýbrž jsou to spíše kapitoly z občanské nauky. Slohem velmi přístupným připojuje tu autor ke každému předpisu ústavy kratší neb delší poučení rázu právního, politického i povšechně vzdělávacího. I k tak jasnému ustanovení, jakým je § 5, odst. 1. ústavní listiny (»Hlavním městem republiky československé je Praha«), připojí autor stručnou úvahu o významu hlavního města. Výchovná a přímo učebnicová tendence knihy vede autora přirozeně k tomu, že v těch bodech, kde se naše politická praxe povážlivě odchýlila od znění a hlavně ducha ústavní listiny, jsou jeho výklady spíše optimistické a snaží se rozporny vhodnou interpretací překlenouti.

V celku jde o příručku velmi hodnotnou, která svůj úkol — rozšířiti znalost ústavní listiny a otázek s ní souvislých v širších vrstvách — dobře splní.

Z. N.

ALOIS SVOBODA: *Studium na universitě olomoucké 1740 1760*. — Olomouc, 1935, Lid. záv. tisk., str. 22, otisk Vychov. listů. — Týž: *Počátky náboženského indifferentismu mezi studentstvem olomouckým v l. 1732 až 1744 a jeho neblahé následky v době tereziánské*. — Olomouc, nákl. ?, otisk z revue Archa, str. 24. — Dva drobné příspěvky jsou proto cenné, že nám dávají nahlédnouti do historie olomoucké university. Tato universita v době, o níž pojednávají, byla zprvu dvoufakultní a tedy se práv dotýkala jen ve výkladech kanonického práva, kterému v této době učil Petr Azzoni, jeden ze slavné čtveřice bratří, z nichž nejznámější je Josef. Kanonické právo ve svých přednáškách nebylo reformováno. Přednášeli je nejprve jesuité (1667—1772), teprve pak je četl světský profesor. Zprvu se učilo podle Perezovy knihy *Institutiones civiles*, pro reformě tereziánské podle P. Engla *Collegium universum jur. can.* Před reformou se studovalo kanonické právo 2 léta, po ní 3. Každý den se měli žáci naučiti jeden praktický případ. Podle studie Svobodovy jesuité nepřáli valně studiu právníckému. Snad to bylo jednak proto, že zejména ve zřízení samostatné právnické fakulty viděli ohroženu svou výhradnou državu, jednak i z důvodů jiných. Předvídali asi dobře, protože na juristy bylo pak mnoho stížností, zvláště prý jim kazili kázeň na universitě, třebaž nemůžeme věřit, že by několik desítek právníků dovedlo vykonávat na ostatní tak zhoubný vliv, jak to autor líčí, když by nebyla již značně poklesla celková úroveň všeho studentstva. Mezi právníky podle stížností jesuitů bylo nejvíce indiferentních — právníci prý radši chodili do hospod než na akademická kázání, pobožnosti mariánské družiny, katechismus a studentské rekolekce — patrně jak právníci nespoutaní tuhou kázní filosofů a teologů spíše podléhali novodobým proudům.

Oba příspěvky Svobodovy, třebaž nejsou pracovány přísnou kritickou metodou, přece přinášejí dosti dobrého. Sluší tu vzpomenouti i líčení universitních zvyklostí olomouckých, které odpovídají staré tradici. Tak vhodně autor připomenul, že při imatrikulaci studenti kladli dva prsty na žezlo a slibovali slovy: *Promitto ac juro!* Ča.

COMPTE-RENDU DU VÈME CONGRÈS INTERNATIONAL DES SCIENCES ADMINISTRATIVES. Bericht über den V. Internationalen Kongress für Verwaltungswissenschaften. Institut International des Sciences Administratives, Bruxelles, 8°, str. 147. — Teprve na podzim 1935 vychází

tištěná zpráva o pátém mezinárodním kongresu pro správní vědy, konaném ve Vídni v září 1933. Je to úpravná knížka opatřená několika fotografickými přílohami (zahájení kongresu a několik pohledů na Vídeň). Je sympatická již tím, že není příliš objemná a obsahuje všechna podstatná data o kongresu. V předmluvě charakterisuje Dr. Herrnritt správní vědu rakouskou, její tradici a otázky, které byly předmětem sjezdového jednání. Na to následují obvyklé seznamy sjezdových funkcionářů a oficiálních delegátů, přesný zápis zahajovací plenární schůze, zprávy o jednáních všech 3 sekcí (poněkud nestejně podrobné), zápis o plenární schůzi závěrečné (v němž nalezne čtenář pohromadě sjezdová usnesení), seznam všech účastníků a průvodce výstavou archivalií, pořádanou u příležitosti kongresu. Jako kongres sám, tak i tato zpráva o něm je podána téměř celá dvojjazyčně: francouzsko-německy.

KOLKOVÉ A POPLATKOVÉ PŘEDPISY, PLATENÉ NA SLOVENSKU A PODKARPATSKÉ RUSI. Sv. I. Sestavili Otakar Choděra, Ludevít Pullmann a Julius Schrétor. — Bratislava 1935. »Justitia« v Bratislavě ve »Sbierce správnych predpisov«. Str. XV.—743. — Souborné vydání poplatkových předpisů, platných na Slovensku a Podkarpatské Rusi, jež v právní literatuře bylo dosud citelně postrádáno, rozvrhli autoři díla do dvou samostatných svazků. Publikace jsou určeny podle intence autorů k praktické potřebě, mají být »spolehlivým vodítkem ve spletitých kolkových a poplatkových předpisech«, jak sami v předmluvě k I. svazku právě vyšlému uvádějí, nikoli jich vědeckým zpracováním. Pokud jde o taktó vytyčený úkol, zhostili se jej autoři s plným zdarem. Nutno však ihned s počátku zdůraznit, že dílo, byť bylo koncipováno pro běžnou potřebu, nepozbylo nikterak charakteru odborného právníckého zpracování, jak svědčí množství citované judikatury, výnosů min. fin., publikovaných v oficiálních sbírkách, zákonů, vládních nařízení a zejména též vlastní poznámky autorů, což vše vhodně doplňuje, vysvětluje a ulehčuje porozumění složitějším ustanovením popl. předpisů a tvoří spolehlivý základ pro výklad některých jejich sporných ustanovení.

Prvý svazek obsahuje: I. Soudní poplatky. II. Směnečné poplatky. III. Poplatky ze služebních smluv. IV. Daň z obchodu cennými papíry. V. Dávku za úřední úkony. VI. Dopravní daně, dávku z telefonních poplatků, dávku z jízdného za osobní dopravu na dražích a daň z jízdného za hromadnou dopravu osob autobusem. Kromě poplatků soudních jde tudíž vesměs o předpisy platné na území celého našeho státu. Každý oddíl má svůj vlastní obecní rejstřík. Přehlednost díla usnadňuje vzorná typografická úprava, jakož i přizpůsobení textu poplatkových předpisů dnešnímu právnímu stavu. Vhodné typografické vyznačení těchto změn přímo v textu nebylo by však bývalo nikterak na závadu.

Konečný úsudek o celém díle bude možno utvořit si až po vydání i druhého svazku. Avšak již dnes lze důvodně předpokládati, že snaha autorů, učinit přístupným poplatkové právo platné na Slovensku a Podkarpatské Rusi i širší veřejnosti a usnadnit práci svým kolegům, se plně zdaří.

Pro úplnost a k vysvětlení ještě dodávám, že druhý svazek, který má v dohledné době vyjít, bude obsahovati poplatková pravidla, poplatkovou sazbu a poplatky z převodu majetku.

Dr. J. Semerád.

JUDR. JOS. SVOZIL: *Rukovět národního hospodárstva pre obch. akademie a príbuzné ústavy*. Graf. unie. Praha, 1935. Str. 132. Cena 17 Kč. — První slovensky psaná učebnice národního hospodářství, která přes svoji stručnost obsahuje veškerou materii národohospodářské teorie a politické ekonomiky. Stává se tím i vhodnou příručkou pro ty, kdo chtějí se stručně informovati o nejdůležitějších národohospodářských pramenech. Sympatickým zjevem je, že autor snaží se klásti důraz na logický výklad a že neformuluje zbytečně mnoho definic. Rozdělení látky převzal od

Engliše. Pokusil se i o stručný nástin finanční vědy (6 stran), který vykazuje právě pro svoji stručnost některé drobnější vady. Jinak předčí svojí systematickou a uspořádáním učebnice české.

Dr. F. Bečvář.

POLICEJNÍ A DOPRAVNÍ ŘÁD MĚSTA ZLÍNA. V řadě publikovaných městských policejních řádů nastupuje nový řád Zlína, v němž nám roste bezpečně a jistě nové veliké město. Do veřejnosti pronikly již zprávy o organizaci dopravy, výchově občanstva a dokonce i výstavě bezpečnosti, dnes stručně se zmiňujeme o zlínském policejním řádu. Je docela slušně uspořádán, dostatečně přehledně a pamatuje na vše, čeho je zapotřebí. Jen trochu překvapuje, že není vždy ve svých předpisech jednotně stylisován, často místo imperativní formy spíše poučuje, že je něco nutné a pod. Nepochybujeme, že vykoná svůj úkol.

vr.

JOZ. KOUBA: *Obilný monopol v roku 1935—1936*. Knížnica Slov. roln. jednoty v Bratislave, 1935, stran 110, cena 20 Kč. — Příručka, určená širší veřejnosti, shrnující vládní nař. č. 173/1934, doplněné vládními nař. č. 152 a 156/1934 spolu s dalšími vládními nařízeními (č. 168 173 a 175 Sb. z. a n.), výnosy ministerstva financí a zemědělství, ministerstva obchodu a vyhláškami čs. obil. spol. č. 1/II—11/II. Autor sám nepřipojuje vlastního výkladu k jednotlivým ustanovením. Příručka určena je zemědělcům a má pro praktického právníka cenu jen potud, že v ní najde platné předpisy o vázaném hospodářství obilninami vhodně uspořádány. Dr. F. Bečvář.

ING. J. VRBA: *Das Getreidemonopol in landwirtschaftlicher Praxis*. Orbis, Praha, 1935, stran 91, cena 7 Kč. — Autor zaobírá se širokým výkladem jednotlivých ustanovení o obilním monopolu a jeho stanovami, vyhláškami, při čemž materií uspořádal systematicky. Knihu pak uzavírá vládními nařízeními č. 137/1934 v textu, pozměněném vl. nař. č. 152 a 156/1935 Sb. z. a n. Příručka tato je psána slohem jasným, stručným, ale při tom logickým, takže jest nejen vhodnou popularisační knihou, ale i příhodnou pomůckou praktického právníka.

Dr. F. Bečvář.

R. H. BRUCE LOCKHART: *Cestou ke slávě*. Vzpomínky britského diplomata. Přel. dr. Jar. Kolářfk. Staletí přerodu, 8°. Stran 400. Borový v Praze 1935. Kč 45.— Veliký úspěch první knihy Lockhartovy vedl k vydání další jeho knihy. Kdežto Ústup ze slávy líčil sestup s vrcholu diplomatických úspěchů Lockhartových a jeho konečnou resignaci, zabývá se v této knize svými diplomatickými úspěchy, které jej přivedly na vrchol slávy. Z této knihy jasně vynikají pozitivní vlastnosti autorovy, zejména jeho znalost poměrů, jeho schopnost vniknouti a osvojit si cizí způsob myšlení. Tyto schopnosti, kterými vynikl nad ostatní své diplomatické kolegy v Rusku, jej předurčily k tomu, aby v době tak mimořádné, jako byla bolševická revoluce, hrál úlohu vysoce zodpovědnou. Jeho líčení ruského prostředí carského i revolučního mají hodnotu dokumentární, historickou. Dramatické momenty, které provázely jeho působení v bolševické Moskvě, dodávají knize půvab napínavého románu. Ovšem ani zde autor neopomenul zdůrazniti s určitou dávkou mondení vyzývavosti své subjektivní zážitky a nedostatek předsudků. Překlad jest svěží a vzorný.

Dr. Lepař.

DR. JAN SLÁMA: *Konec rakousko-uherského státního dluhu*. Příspěvek k dějinám sukcesí států a státních bankrotů. Sb. sp. práv. a národohosp. sv. LXXIX. 8°. Str. 371, Kč 80.— Praha-Brno. Orbis 1936. — Tímto spisem je zpracován kus těžkého poválečného problému, který s sebou přineslo nové uspořádání střední Evropy. Otázka rakousko-uherského dluhu sama o sobě beztak složitá byla ještě zkomplikována nutností rozdělení jej mezi nástupnické státy, jichž zájmy, hospodářská struktura a zejména vztah k rakousko-uherskému státnímu dluhu vyžadoval různá, individuální a vysoce složitá řešení, která by aspoň do určité míry spravedlivě řešila jejich vzájemný poměr v této věci. Přicházela v úvahu různá

hlediska, různé platební schopnosti, různý vztah k jednotlivým druhům státního dluhu. To vše byly problémy nejen technické, nýbrž i vědecké, které musily býti velmi svědomitě řešeny, ale vyžadovaly též veliké znalosti věci a nemalou trpělivost a vytrvalost. Úspěch celé akce závisel na dorozumění všech složek, a to nejen velmi pestré a různorodé složky dlužnické, nýbrž i vlivné a často nedůtklivé složky věřitelské. Vyskytly se dosud zcela neznámé otázky, pro jichž zodpovězení nebylo dosud příkladu ani vzoru, tvořily se tu nové mezinárodní normy, které měly zavést pořádek a řád do spleti nároků, závazků a zájmů, které se zdálo nemožno smířiti a vyrovnati. Dílo, jehož autor se podjal zodpovědného úkolu soustavně vylíčiti historii i podstatu celého problému, jest ojedinělé nejen v literatuře naší, nýbrž i cizí. Vyžadovalo jednak velikých znalostí odborných, jednak schopnosti utvořiti z celé spleti otázek přehledný systém a dáti mu vědecký podklad. Všechny tyto podmínky, které byly podmínkou zdaru celého díla a které snad spíše odstrašovaly než lákaly k zpracování tohoto jinak velmi zajímavého a s hlediska dokumentárního i vědeckého velmi cenného námětu, jsou splněny v tomto díle. Nejprve se zabývá autor pojmem sukcese států a státním dluhem a probírá jednotlivé teorie a jejich stanoviska k otázce převzetí dluhu a jeho rozdělení. Pak přistupuje k vylíčení vývoje rakouského i uherského státního dluhu do převratu a k sukcesí podle mírových smluv, a to jednak v dluh zajištěný, jednak v dluh nezajištěný. Zabývá se podrobně odpovědností nástupnických států a jejich konversí. Kapitolou pro sebe jsou válečné půjčky. Materie sama, ač přísně odborná, je podána způsobem přehledným, jasným a zajímavým, a je zachycena velmi podrobně a důkladně. Dílo má trvalou hodnotu dokumentární i vědeckou.

Dr. Lepař.

DR. A. MATURA: *Poplatnosť obchodnej korešpondencie a svedeckých zápisov na Slovensku a v Poľkarpatskej Rusi*. Knižnica »Hospodárstvo a právo«, čís. 1., Strán 66, cena 10 Kč. — Autor vybral z poplatkového práva časť v dnešnej dobe najaktuálnejšiu, rozobral ju kriticky, oprúc sa o prax ak rakúskeho, tak aj uhorského správneho súdnictva a vyznačiac, v akom smere odchyľuje sa judikatúra čs. správ. súdu od starej praxe. Brožúru založil na širokom výklade všetkých korešpondujúcich zákonných ustanovení, najmä obchodného a živnostenského zákona a noriem poplatkových zákonov. Prednosťou knihy je to, že autor cituje hojne sbierku Bohuslavovu a vyslovuje otvorene svoj vlastný názor. Z tohoto hľadiska uspokojí nie len praktického právnika, ale aj právneho teoretika. Ku koncu knihy srovnáva poplatkové predpisy zemí historických s poplatkovým právom, platným na Slovensku a P. Rusi a v záveru uvádza — bohužiaľ len stručnú úvahu de lege ferenda.

Dr. F. Bečvář.

GERTRUD SCHUBART-FIKENTSCHER: *Das Eherecht im Brünner Schöffnenbuch*. Stuttgart 1935. Nákl. W. Kohlhammer, strán 205, cena neuvedená. — Pôvodne seminárna práca, pozdnejšie doplnená a ucelená. Je to veľmi podrobný a svedomitý výklad textu z Rösslerovho vydania. — V úvodnej časti nás autorka stručne soznamuje s Brnom 13. storočia, s jeho úradníkmi mestskými a súdnymi. Uvádza pramene práva brnenského a poukazuje na vliv práva rímskeho, kanonického a práv nemeckých.

Dielo samo rozdelené je na 6 častí. V jednotlivých čiastkach sú shrnuté paragrafy týkajúce sa tohože materiálu. Autorka ich postupne vykladá, poukazuje, v čom podliehajú právam cudzím, alebo čím sa od nich líšia. — V prvej čiastke hovorí o zasnúbení. Podľa Schöffnenbuchu bolo zasnúbenie smluvou konsenzuálnou, dvojstrannou. Uzavieralo sa slávnostne za prítomnosti príbuzných. Rodičia smeli uzavreť smluvu zasnúbnú za deti len s ich súhlasom. Naopak, súhlas rodičov sa nevyžadoval, ale neposlušné dieťa nemalo nárok na dedičstvo. Po zrušení zasnúbenia nevznikal právom chránený nárok na náhradu škody, ale fakticky bola o ňom prípustná »discussio« pred súdom.

byť ministerský predseda, alebo minister bez portefeuille; 3. súdnu kontrolu verej. správy treba dokonalíť a sústrediť; 4. úradníci mali by byť i materiálne zodpovední za škody z úmyslu a nedbalosti, okrem prípadov, že konali na rozkaz, proti ktorému zavčas protestovali; 5. dnešné nevecné rozdelenie kompetencie ministerstiev treba reformovať. — Ako najožehavejší problém označil prednášajúci výber vedúcich úradníkov: tento výber mal by byť určený mravnými a intelektuálnymi vlastnosťami zodpovedne ich dôležitej funkcii a nie natoľko rebríkom úradných funkcií a hodností, prípadne dajakou protekciou. Títo úradníci mali by byť vedúcimi v štátnickom, a nie natoľko v administratívnom smysle. — Konečne mala by správna organizácia pestovať t. zv. Verwaltungspflege, známu v západnej Európe tým, že by pečovala o verejné blaho snahou o sníženie cien produktov a pod. — Prevedenie reformy takého rozsahu bude predpokladať nesmiernu prácu legislatívnu, ale i zlomenie odporu u niektorých vyšších úradníkov, ktorí — treba uznať — bona fide vidia v trvajúcich pomeroch nevyhnutný stav a od reforiem nečakajú nápravy. J. Karpat.

NOVÁ BRNĚNSKÁ RADNICE. Úprava sněmovny moravských stavů. Redakce: Dr. Jaroslav Dřímál. Brno, 1935, město. 36 str. a 38 příl. in-4. — Město Brno, které má městské úřady umístěny v poměrně malé staré radnici a okolních domech u Zelného trhu, koupilo r. 1874 bývalou sněmovnu na někdejší Rybním trhu (nyní Dominikánském nám.) a tam své úřadovny rozšířilo. Po převratu vzrůstem agendy naskytla se ožehavá otázka, jak získat nové místnosti, a tu zásluhou hlavně mag. řed. Dr. R. Šňupárka byla podniknuta zevrubná restaurace bývalé sněmovny, která je opravdovým architektonickým skvostem. K znovuootevření byla vydána v den 28. září 1935 tato publikace, která má sice převážně ráz umělecký, než vedle toho (i když nemluvíme o zajímavé organizační předmluvě Dr. Šňupárka) staří Dr. Dřímala o historii stavovského domu zasahuje i do některých partií právní historie. Autor její sice slibuje, že bude vydána podrobná historie staré sněmovny, ale pro naše účely je vhodné se zmíniti o jeho studii již teď. Sněmovna sousedila s dominikánským klášteřem, který vlastně byl původním sídlem zemského soudu a sněm, které se sem uchýlily ve 14. stol. Zde v kapitulní síni se odehrálo mnoho aktů právní historie moravské. Ale vzrůstající potřebě zemské správy a soudu již dominikánský klášter v 16. stol. nedostačoval. Sněm dal proto r. 1578 příkaz zemskému hejtmanu Hanuši Haugvicovi z Biskupic, aby opatřil nové místnosti pro sněm i soud a také sklep pro registra zemská. Ale k uskutečnění došlo až 1584, kdy byla nad dřívější kapitulní síni postavena nová soudnice. Vedle k ní schodiště a měla několik místností, jak si potřeba úřední vyžádala. Zde tedy se usídlili stavové moravští až do doby pobělohorské, kdy bylo třeba hledat nové místnosti pro královský tribunál, který od r. 1641 se trvale usídlil v Brně. Tehdy také Ferdinand III. sloučil oboje zemské desky moravské v Brně a pro ně se hledalo umístění, které zprvu bylo velmi nedostatečné. To, co pak v následujících letech bylo postaveno, bylo pro finanční poválečné obtíže velmi chudé architektonicky, přesto však to byla již skutečná úřední budova, jak ukazuje podrobný popis Dřímálův (str. 11.). Jisté se organizačně osvědčila, ale brzy opět nestačila. Po několika pokusech se sněm rozhodl stavěti dále a tak s různou sice intenzitou vzrůstaly další stavby. Zejména od r. 1726 stavěl se hlavní trakt do náměstí a 1735 byla dokončena sněmovní síň, jedna z nejkrásnějších. Pro nás je zajímavá i fresková výzdoba síně zemských desk z 1776—7. Zemská správa tu zůstala až do 1782, kdy Josef II. zrušil klášter cisterciáků na Starém Brně a nastěhoval tam řád augustiánský, na jehož místo krátce potom přestěhoval státní a zemské úřady, kde jsou až dosud (na Lažánského nám.). Stavovský dům byl dán vojenské oděvní komisi a ta jej soustavně ničila až do 1867, kdy se vrátila budova nakrátko k původnímu svému poslání, aby brzy byla prodána městu. Dřívější správa však nepodnikla soustavné restaurace, až se tak stalo roku

minulého a tak se nám zásluhou nynější správy zachovala a obnovila památka i právně významná. Č a.

POSLANECKÁ SNĚMOVNA VE IV. VOLEBNÍM OBDOBÍ. Sestavil Archiv Národního shromáždění. V Praze 1935, str. 174, cena neuvedena. — Příručka obsahuje výsledky posledních voleb do poslanecké sněmovny. Podáno bylo celkem 16 kandidátních listin: 9 českých a slovenských, 4 německé, 2 sdružené, 1 mezinárodní, 2 strany nedostaly ve volbách mandátu. Poslanci jsou uvedeni podle volebních krajů. Zajímavá je statistika podle roku narození. Nejstaršímu poslanci je 75 let, nejmladším dvěma je 30 let (nejnižší hranice pas. práva volebního). Na dalších stránkách jsou uvedeny poslanecké kluby s označením svých funkcionářů. Následují podobizny jednotlivých členů poslanecké sněmovny s uvedením jména strany, volebního kraje, skrutinia, v němž byl zvolen, zaměstnání, bydliště a místa i data narození. Pořad jest abecední.

V příloze je tableau vlády Malypetrovy (ustavené po volbách) s tabulkovým přehledem jednotlivých vlád, s uvedením doby jejich trvání a jmen ministrů. Vláda Malypetrova, ustavená po posledních volbách, byla v pořadí XIV. — Kniha svým vhodným uspořádáním slouží dobré orientaci politického rozvrstvení v poslanecké sněmovně Národního shromáždění. Dr. Reichert.

CHALOUPECKÝ VÁCLAV: *Univerzita Petra Pázmány a Slovensko. 1635—1935.* Bratislava 1935. Str. 19. — K tristoročnému jubileu bývalej trnavskej univerzity, vedľa iných prác a zborníkov, vychádza aj knížočka profesora Chaloupeckého, pojednávajúca o význame vysokého učilišťa, založeného kardinálom Petrom Pázmányom. Autor vzal si za úkol, aby, i keď stručne, preca výstižne poukázal, jak dôležitý vzťah mala táto univerzita k územiu dnešného Slovenska i jej zástoj v našom kultúrnom i národnom živote. Proti tvrdeniu maďarských autorov, ktorí vidia v nej iba produkt maďarského ducha, Chaloupecký presvedčivo a úspešne dokazuje, že Pázmányova univerzita, najmä v prvej tretine svojho účinkovania, slúžila takmer výhradne duchovným potrebám dnešného Slovenska. Bolo to aj intenciou zakladateľa, ktorý v zakladačnej listine výslovne si želal, aby trnavská univerzita zostala navždy v arcidiecezy ostrihomskej. Na otázku, »či sa môže Slovensko hlásiť aspoň k prvému obdobiu dejín slovenskej«, privedá autor kladne, podopierajúc toto tvrdenie vecnými argumentami. Niemenej zaujímavé sú odstavce, v ktorých oceňuje literárno-historický resp. národno-buditeľský význam produktov tejto univerzity. Toto všetko, pravda, prestalo odsťahovaním sa univerzity do Pešte v roku 1777, od ktorej doby dávala sa pomaly do služieb maďarizácie Uhier. Druhú časť práce Chaloupeckého tvorí francúzsky preklad, určený pre zahraničných čitateľov. Dr. Holák.

ING. PETER ZAŤKO: *Domácka výroba, najmä na Slovensku a Podk. Rusi.* Knihnica Hospodárskych Rozhladov, Bratislava, sv. 1., str. 181. — Autor knihy zabýva sa teoreticky a prakticky otázkou domáckej výroby, pomíjajúc stránku technickou a uměleckou. Kniha je rozdelená ve 3 časti: Část všeobecná je věnována pojům domácké výroby, domáckého průmyslu, domácké výroby, domáckého průmyslníka, podnikatele, sprostředkovatele a dělníka. Autor zde jmenovitě rozlišuje pojem domácký průmysl (živo- stenská výroba statků, prováděná obyčejně v obydlí výrobce ve vlastní účet výrobcův, jím samým s příp. pomocí členů jeho domácnosti, jako vedlejší zaměstnání) a domáckou práci (to samé, ale na účet osoby třetí, podnikatele). Toto rozlišování probíhá celou knihou.

Část zvláštní zdůrazňuje hospodářský význam domácké výroby pro Slovensko a P. Rus, její rozsah, organizaci, snahy zlepšovací a sociální ochranu domáckých pracovníků. Tato stať, v níž značná část je věnována jednotlivým druhům pracovním (textilní, hliněný, dřevařský, košíkářský, kožený a drátenický průmysl), je založena na historickém podkladě, čímž autor dal svým úvahám širší základ.

Části třetí, statistickou, je kniha uzavřena. K jednotlivým statistikám autor (r. 1884, 1898, 1930) připojuje kritické poznámky.

Účelem knihy je zřejmě upozorniti na domácí výrobu slovenskou, která v chudších, horských krajích doplňuje výživu obyvatelstva, převážně zemědělského, kterýžto úkol autor plně svým dílem splnil.

Pečlivé zpracování, hojná citace autorů cizích i domácích, kritické pojmání, namnoze pracně shledaného statistického materiálu, je velkou předností knihy, kromě toho, že jde o knihu, která v slovenské národohospodářské literatuře nemá předchůdce.

Dr. F. Bečvář.

DR. FRANT. POTUŽIL: *Obchod v přítomnosti*. Fr. Weinfurter, Praha. Str. 88. Cena Kč 7.50. — Autor přináší nový příspěvek k řešení otázky existence obchodních domů, jmenovitě pak obchodních domů s jednotkovými cenami a staví se na stanovisko maloobchodu. V důsledku toho, byť i kniha sama svědčila o velmi dobrém postřehu, je do značné míry jednostrannou. Uvádí, aby podepřel boj maloobchodu o existenci, že jednotkové obchody výhodami levných cen působí na oklamání konsumenta. Zapomenul však, že i tyto obchody mají zboží kvalitní, a že nesporně přispěly k zmírnění cen produktů pro širší vrstvy. Tím ovšem ohrozily značně existenci drobných živností, které byly přinuceny snižovat ceny. Správně postihuje, že počet obchodů se zvyšuje, čímž přirozeně snižuje se i jejich výnos. Poukazuje na úbytek obyvatelstva na venkově a nezdravý vzrůst měst. Srovnává obchod jednotlivce s podniky družstevními a konstatuje, že družstva žijí hlavně z výhod, zákonodárcem jim poskytnutých, jmenovitě výhod daňových (zejména str. 33. a násl.). Zabývá se psychologíí obchodu, taylorismem, zaměstnaneckou otázkou. Pokud pak srovnává t. zv. minimum daňové u podnikatelů samostatných a t. zv. fixařů, t. j. daňových subjektů se služebním příjmem (zaměstnavatel à contr. zaměstnanci), postrádal jsem úvahu o postižitelnosti jednotlivých druhů daní obou vrstev obyvatelstva. Autor zřejmě nevěděl, že u osob s příjmem služebním lze důchod domácnosti postihnouti téměř do 100%, kdežto u povolání samostatných, jak konečně dokazuje srovnání statistiky s celkovým výnosem daňovým, tomu ani zdaleka tak není.

Přes svrchu uvedené výtky obsahuje kniha mnoho velmi dobrých postřehů a je — byť i z hlediska jedné strany — příspěvkem k řešení otázky existence obchodních domů, hlavně pak obchodních domů s jednotkovými cenami.

Dr. F. Bečvář.

RADIODIFFUSION. Revue semestrielle des problèmes radiophoniques. Publiée par l'Union Internationale de Radiodiffusion, Genève. Vychází dvakrát ročně. Sešit 2 šv. frs. — 15. dubna t. r. vyšlo druhé číslo této periodické publikace, vydávané Mezinárodní rozhlasovou Uníí v Ženevě. O prvním čísle stala se zmínka v čísle 5. XVII. ročníku tohoto časopisu. Revue sleduje cíl přiblížiti rozhlasové problémy širší veřejnosti a seznámiti ji s obtížemi, které překonávají rozhlasové společnosti, vykonávající svěřenou jim službu veřejnosti (service public). Je tribunou pro volný projev názorů, takže netlumí snad pouze oficiální stanovisko vydavatelky Mezinárodní rozhlasové Unie (UIR); je redigována ve třech jazycích, a to francouzštině, angličtině a němčině; na konec každého článku je připojeno vystižné resumé ve zbývajících dvou jazycích.

Stejně jako prvé číslo věnuje i druhé důstojné místo otázkám právním. Kromě stručné zprávy předsedy UIR *Ramberta* o pracích právní sekce na interkontinentální schůzi rozhlasových společností v únoru a březnu 1936 v Paříži, upoutá nás hned prvý článek z pera našeho uznávaného odborníka v oboru práv na statcích nehmotných, advokáta Dr. Jana *Löwenbacha*, o původských právech v rozhlase. Autor vylučuje tu — bohužel zcela povšechně — mezinárodní snahy, které hned od počátku usilovaly, aby rozhlas, jako nový způsob šíření děl, byl včleněn do systému práva autorského. Tyto snahy došly brzy všeobecného uznání v písemnictví a zákonodárství, takže dnes reprodukce díla rozhlasem jest uznána za šíření

díla a tvoří jeden z autorských prerogativ. Spornými zůstaly jen jednotlivé otázky, z nichž autor uvádí t. zv. nucenou licenci pro rozhlas podle čl. 11, bis revidované konvence bernské, která umožňuje jednotlivým státům, aby ji zavedly na svém území, veřejnou reprodukci děl šířených rozhlasem, k níž se nyní skoro všeobecně vyžaduje výslovného svolení původce, vysílání gramofonových desek v rozhlasu a s tím související otázku původského práva výkoných umělců, které uplatňují jako »zpracovatelé« nahrávaných děl. Toto původské právo »druhé ruky« (de seconde main) uplatňuje pak iure cesso gramofonový průmysl proti rozhlasovým společnostem. Autor, v souhlasu s převládajícím míněním, popírá oprávněnost těchto nároků.

Druhým právním článkem je společný příspěvek *Devaux*, profesora právnické fakulty university v Toulouse a advokáta *Nazair-Blanca*, který přehledně, s uvedením nezbytných konkrétních dat, informuje o boji proti rušení rozhlasu podle francouzského zákonodárství a judikatury. Do roku 1933 existovala jenom civilní ochrana posluchačů proti rušitelům, neboť nařízení různých obcí, vydaná na základě obecního zřízení a stanovící tresty na rušení rozhlasu, byla státní radou prohlášena za nezákonná. Civilní ochranu opěly soudy o článek 1382 Code Civil a spatřovaly zavinění zakládající povinnost k náhradě škody v tom, že rušitelé používali elektrických přístrojů a zařízení, která rušila rozhlas. Spory proti rušitelům byly však nákladné a trvaly dlouhou dobu, takže k účinné ochraně položil základ teprve článek 114. finančního zákona z 31. V. 1933, jenž zavedl daň z přijímačů, ale zároveň uložil za povinnost výrobce, obchodníkům, držitelům a provozovatelům elektrických přístrojů, aby je opatřili filtry zamezujícími rušení. Toto ustanovení bylo provedeno dekretem z 1. XII. 1933, který vstoupil v platnost 1. IV. 1934 a vykázal pozoruhodně, plně uspokojující výsledky. Podle této normy byl redigován také návrh čl. zákona proti rušení rozhlasu, jehož projednání je bohužel stále oddalováno.

Z ostatního obsahu upoutá přehledná bilance o stavu televise stat o přípravách a uskutečnění dosavadního největšího mezinárodního přenosu »Mládež zpívá za hranice« (27. X. 1935) a několik statistických dat generálního sekretáře UIR Burrowse o vývoji rozhlasu a vzrůstu jeho posluchačů. Potěší nás, že značným přírůstkem na sklonku roku 1935 počet posluchačů dostoupil u nás výše 847.955, čímž jsme zaujali co do absolutního počtu posluchačů 6. místo v Evropě za Anglií, Německem, SSSR, Francií, Holandskem a předstihli svého vytrvalého soupeře Švédsko.

Bylo by žádoucí, aby časopis setrval na vzestupné linii a splnil poslání, pro něž jest určen v nejširším okruhu. Jistě i vhodně volené zajímavé fotografické snímky, kterých se doposud nedostávalo, podchytí zájem veřejnosti. V oboru právním by se časopis jistě zavděčil, kdyby podával krátké informativní studie o různých mezinárodních i vnitrozemských rozhlasových (právních) otázkách, o jejich vývoji a stavu a tím zvýšil zájem o jich studium, které jinak je pro zájemce i z technických důvodů jen velmi nesnadno přístupné pro velkou roztrfěnost a nepřehlednost materie.

Dr. J. Homolka.

ANTONÍN ŽÁČEK: *Kurs písemnictví pro obecní funkcionáře*. Knihovna domácího učení, sv. XVI., Orbis, Praha 1935, stran 109, cena 20 Kč brož. Masarykův lidovýhonný ústav zavděčil se obecním funkcionářům vydáním této příručky, kterou ve formě kursu sestavil osvědčený samosprávný pracovník, ředitel ústředí moravsko-slezských obcí, měst a okresů. Kniha psána jest slohem přístupným, velmi přehledně, obsahuje i vzorce některých vyřízení úředních a vykoná mnoho dobrých služeb obecním funkcionářům.

Dr. Štafl.